

(savivaldybė, mokykla)

_____ klasės (grupės) mokinio (-ės) _____

(vardas ir pavardė)

MUZIKA

MUZIKINĖS KULTŪROS PAŽINIMO IR MUZIKINIO RAŠTINGUMO TESTAI

Mokyklinio brandos egzamino užduotis
(pagrindinė sesija)

2011 m. birželio 15 d.

Trukmė – 2 val. (120 min.)

NURODYMAI

- Egzamino užduotis sudaryta iš 2 dalių: muzikinės kultūros pažinimo testo ir muzikinio raštingumo testo.
- I dalis – muzikinės kultūros pažinimo testas sudarytas iš 6 užduočių, kiekvienai iš jų skirta muzikos kūrinio ištrauka (-os). Ištraukos (-ų) skambėjimo tvarka nurodyta užduotyje. Atlikdami užduotis su pateiktais atsakymų variantais, jūsų nuomone, teisingus atsakymus žymėkite apveddami atitinkamas raides. Jeigu savo pasirinkimą keičiate, perbraukite ankstesnę ir aiškiai pažymėkite kitą pasirinktą atsakymą.
- II dalis – muzikinio raštingumo testas sudarytas iš 5 klausimų.
- Rašykite tik jums skirtose vietose, nerašykite vertintojų įrašams skirtose vietose. Atlikdami užduotis galite naudotis pieštuku ir trintuku, tačiau galutinius atsakymus užrašykite **mėlynai rašančiu** rašikliu. **Vertinami tik rašikliu pažymėti ar parašyti atsakymai.**

VERTINIMAS TAŠKAIS

Egzamino I dalies (kūrybinės užduoties) taškų suma, padauginta iš 5	Egzamino II dalies taškų suma		TAŠKŲ SUMA
	Muzikinės kultūros pažinimo testas	Muzikinio raštingumo testas	
100	70	30	200

Vertinimo komisijos pirmininkas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

Vertintojai: (I) _____

(parašas, vardas ir pavardė)

(II) _____

(parašas, vardas ir pavardė)

I. MUZIKINĖS KULTŪROS PAŽINIMO TESTAS**1 užduotis**

Susipažinkite su užduotimi (skiriama 1 min.).

Netrukus skambės Antonijaus Vivaldžio koncertų ciklo „Keturi metų laikai“ pirmojo koncerto „Pavasaris“ I dalis (du kartus su 10 sek. pauze). Jai nuskambėjus antrą kartą, dar bus skiriamos 5 min. užduočiai baigti.

1. Kuris apibūdinimas atitinka skambėjusią muziką?

- A** Klausytoją užlieja galinga maršo banga, prasidedanti styginių instrumentų kanonu. Jį lydintis bosų *pizzicato* dar labiau pabrėžia gaivališkos gamtos stichijos didybę ir jėgą. Orkestro *tutti* apsupa ir įtraukia klausytoją tarsi galingas sukūrys...
- B** Švelniai šiurenančių aukštųjų styginių fone suskamba pagrindinė tema, išsiliejanti plačiomis smuiko *solo* melodijos bangomis. Į skambesį klausytojas pasineria tarsi į gaivų miško orą, tarsi į švelnaus vėjelio plazdenimo pripildytą medžių šlamesį...
- C** Nuo pirmojo skambančio akordo pasineria į spalvingą garsų tapybos paveikslą. Džiaugsmingas ir šviesus orkestro *tutti* nuolat keičiasi su smuiko solo epizodais. Muzikos gijos pinasi, mainosi, tarsi riedėdamos kuria skambesio šventę, kurioje ir paukščių balsai, ir upelio čiurlenimas, ir grūmojanti perkūnija ir net trumpi žaibo blyksniai...

(2 taškai)

2. Kokios sudėties orkestrą girdėjote skambėjusiame kūrinyje?

- A** Styginiai, mediniai pučiamieji, fortepijonas
- B** Styginiai, klavesinas
- C** Styginiai, mediniai pučiamieji, klavesinas

(2 taškai)

3. Kokiai istorinei muzikos epochai priskiriate skambėjusį kūrinį?

- A** Viduramžiai
- B** Renesansas
- C** Barokas
- D** Klasicizmas
- E** Romantizmas
- F** XX a.

(2 taškai)

4. Muzikos istorikai pabrėžia A. Vivaldžio kūrybos novatoriškumą ir svarbą tokio žanro, kaip *koncertas smuikui solo*, raidai. Tačiau šio italų kompozitoriaus gyvenimo ir kūrybos epochoje klestėjo **dar vieno** tipo koncertai. Pažymėkite, kurio.

- A *concerto publicum*
- B *concerto allemande*
- C *concerto grosso*
- D *concerto minore*

(2 taškai)

5. A. Vivaldis – vienas žymiausių savo epochos kompozitorių, kurio meninėmis idėjomis ir kūrybiniais atradimais plačiai naudojosi ne tik Italijos, bet ir kitų Europos šalių muzikos kūrėjai. Tarp jų – A. Vivaldžio amžininkas, vienas pačių žymiausių visų laikų kompozitorių, sukūręs daugiau kaip 1000 įvairiausių žanrų kūrinių. Koks tai kompozitorius, A. Vivaldžio kūrybos tradicijų tęsėjas?

- A V. A. Mocartas
- B J. S. Bachas
- C K. Monteverdis
- D F. Šubertas

(2 taškai)

<i>Taškų suma už 1 užduotį (0–10)</i>			
---------------------------------------	--	--	--

2 užduotis

Susipažinkite su užduotimi (skiriama 1 min.).

Netrukus skambės ištrauka iš Volfgango Amadėjaus Mocarto variacijų fortepijonui „Ah, vous dirai-je, Maman!“ („Ar aš tau, mama, nesakiau!“) (du kartus su 10 sek. pauze). Jai nuskambėjus antrą kartą, dar bus skiriamos 5 min. užduočiai baigti.

1. Įdėmiai įsiklausykite į skambančią muziką ir pažymėkite, kuri iš pateiktų raidinių schemų žymi skambančios ištraukos (iš V. A. Mocarto variacijų fortepijonui „Ah, vous dirai-je, Maman!“) muzikinę formą.

- A A B A
- B A B A C A
- C A A1 A2 A3
- D A B A1 B1

Primename, kad muzikinės formos tematika žymima šitaip:

- A – pagrindinė tema
- A1, A2, ... – A temos pakeitimai
- B – tema, kontrastinga A temai
- C – tema, kontrastinga A ir B temoms

(4 taškai)

2. Pinant *variacijų forma* parašyto kūrinio muzikinį audinį, pagrindinė tema gali būti įvairiai plėtojama, vystoma, keičiama. Kokie pagrindinės temos muzikos kalbos elementai gali būti keičiami *variacijose*?

- A Ritmas, tempas, registras
- B Dermė, ritmas, tempas
- C Faktūra, dinamika, dermė
- D Visi muzikos kalbos elementai

(3 taškai)

3. Žemiau esančiame tekste įrašykite *variacijų* formai ir žanrui apibūdinti tinkančius žodžius bei sąvokas, pasirinktus iš pateiktos lentelės. (Tekste skaičiumi nurodyta, iš kurios lentelės skilties reikia rinktis).

(1)	(2)	(3)	(4)
<i>viduramžių</i>	<i>istorinių baladžių</i>	<i>instrumentinėje</i>	<i>savarankiškas kūrinys</i>
<i>klasicizmo</i>	<i>operų arijų</i>	<i>vokalinėje</i>	<i>ciklinės formos kūrinio dalis</i>
<i>romantizmo</i>	<i>grigališkojo choralo</i>	<i>instrumentinėje ir vokalinėje</i>	<i>savarankiškas kūrinys ir ciklinės formos kūrinio dalis</i>

Europos profesionaliojoje muzikoje *variacijų* pradmenys išryškėjo (1) _____ epochoje, kai ornamentiniais „išpuošimais“ imta dailinti (2) _____ melodijas. Variacijos paplitusios (3) _____ muzikoje. Jos gali būti (4) _____.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

<i>Taškai (0–4)</i>			
---------------------	--	--	--

<i>Taškų suma už 2 užduotį (0–11)</i>			
---------------------------------------	--	--	--

3 užduotis

Susipažinkite su užduotimi (skiriama 1 min.).

Netrukus skambės vienos iškiliausių šiandienos lietuvių kompozitorių, Zitos Bružaitės, kūrinio „Dance in Red“ ištrauka (du kartus su 10 sek. pauze). Jai nuskambėjus antrą kartą, dar bus skiriamos 5 min. užduočiai baigti.

1.1. Kokios sudėties ansamblis atliko girdėtą muziką?

- A fleita, gitara, altas, obojus
- B fleita, klavesinas, violončelė
- C fortepijonas, fleita, violončelė, smuikas
- D klarnetas, fortepijonas, violončelė, fleita

(2 taškai)

1.2. Įvardykite girdėtą atlikėjų kolektyvą.

- A instrumentinis trio
- B styginių kvartetas
- C fortepijoninis kvintetas
- D kamerinis ansamblis

(2 taškai)

2. Pateiktame tekste įrašykite tinkamas sąvokas, pasirinktas iš lentelės. (Tekste skaičiumi nurodyta, iš kurios lentelės skilties reikia rinktis.)

(1)	(2)	(3)	(4)
klavišinių	klarnetui	mediniu pučiamuoju	liaudies
pučiamųjų	obojui	variniu pučiamuoju	roko
mušamųjų	fleitai	saviskambiu	džiazo

Saksofonas yra vienas įdomiausių (1) _____ instrumentų. Savo garso kokybe artimas vienam iš įrašė skambėjusių instrumentų – (2) _____. Jis gaminamas iš blizgaus metalo, tačiau laikomas (3) _____. Šis instrumentas labiau mėgiamas (4) _____ muzikantų, tačiau kartais jam tenka solinės partijos ir simfoninėse partitūrose.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

Taškai (0–4)

3.1. Sugrupuokite pateiktą instrumentų sąrašą. I kiekvieną eilutę įrašykite po tris giminingus instrumentus pagal garso išgavimo būdą.

klarnetas, fortepijonas, valtorna, altas, fagotas, arfa, čelesta, gitara, klavesinas

	Čia rašo vertintojai		
	I	II	III
1. pučiamieji: _____	—	—	—
2. klavišiniai: _____	—	—	—
3. styginiai: _____	—	—	—
Taškai (0–3)			

3.2. Kurie du iš išvardytų instrumentų nepriklauso nė vienai jūsų 3.1 užduotyje sudarytai instrumentų grupei?

- A violončelė
- B marimba
- C liutnė
- D valtorna
- E tambūrinas
- F tūba

Taškai (0–2)			
Taškų suma už 3 užduotį (0–13)			

4 užduotis

Susipažinkite su užduotimi (skiriama 1 min.).

Netrukus skambės lietuvių liaudies daina „Valioj, pievela, valioj“ (du kartus su 10 sek. pauze). Jai nuskambėjus antrą kartą, dar bus skiriamos 4 min. užduočiai baigti.

1. Kiekvienoje skiltyje pažymėkite po teisingą atsakymą, tinkantį skambėjusiai muzikos ištraukai.

1. Dainos tipas	2. Atlikimo būdas	3. Faktūra	4. Melodija
A vienbalsė	A atliekama antifoniškai	A homofoninė	A melodija nuolat kinta
B dvibalsė	B atliekama visų kartu	B polifoninė	B melodija nuolat kartojasi

Taškai (0–4)			
---------------------	--	--	--

2. Iš kokio Lietuvos etnografinio regiono yra ši daina?

- A Suvalkijos
- B Aukštaitijos
- C Žemaitijos
- D Dzūkijos

(2 taškai)

3.1. Kokiam liaudies dainų žanrui priklauso ši daina?

- A vestuvinėms dainoms
- B kalendorinių švenčių dainoms
- C darbo dainoms
- D karinėms-istorinėms dainoms

(2 taškai)

3.2. Kaip dar vadinamos šios dainos?

- A oliavimai
- B raliavimai
- C lalavimai
- D valiavimai

(2 taškai)

4. Kuris paveikslėlis atspindi šios dainos atlikimo momentą?

A

B

C

D

(1 taškas)

<i>Taškų suma už 4 užduotį (0–11)</i>			
---------------------------------------	--	--	--

5 užduotis

Susipažinkite su užduotimi (skiriama 1 min.).

Styginių kvarteto žanras, susiformavęs klasicizmo epochoje, iki šiol yra vienas svarbiausių profesionaliosios muzikos žanrų. Kūriniai styginių kvartetui atspindi ir kiekvienos šalies profesionaliosios kūrybos situaciją bei pasiekimus.

Girdėsite du lietuviško styginių kvarteto pavyzdžius – M. K. Čiurlionio ir B. Kutavičiaus – kurie atspindi lietuvių muzikos stilstikos kaitą. Fragmentus girdėsite du kartus su 3 sek. pauze tarp fragmentų ir 10 sek. pauze prieš jų pakartojimą. Jiems nuskambėjus antrą kartą, dar bus skiriamos 5 min. užduočiai baigti.

1. Pažymėkite, kuris aprašymas iš trijų (A, B, C) tinka M. K. Čiurlionio, kuris – B. Kutavičiaus muzikos skambėjusiems fragmentams apibūdinti, o kuris netinka nė vienam fragmentui.

1. Mikalojus Konstantinas Čiurlionis Kvartetas c-moll	2. Bronius Kutavičius Kvartetas „Anno cum tettigonia“	3. Netinka nė vienam

- A** Smuikai griežia melodiją, o žemi tembrai jai akompanuoja palaikydami harmonijos kaitą, paryškindami akcentuotą ritmą. Melodija linksma, mažorinė, pasakojamojo pobūdžio, su virtuoziniais pasažais, puošmenomis.
- B** Muzika minorinė, tarsi dvelkia atsiminimų ilgesiu. Ryški, kartkartėmis pasikartojanti ritmo formulė sudaro kontrastą grakštesnei, platesnei melodijos linijai, kuri išauga iš žemų tembrų ir sudaro melodinio bangavimo įspūdį.
- C** Nuolat kartojama ritminė formulė pamažu kinta, intensyvėja, keičia savo akcentus. Auginama dinamika sudaro nepertraukiamo vyksmo įspūdį, ryškėja pavieniai tęsiami garsai, tarsi formuojantys melodinės linijos užuomazgą.

Taškai (0–6)

2. Kokiam kūrybiniam stiliui priskirtumėte ką tik girdėtus fragmentus? Kurie du teiginiai tinka M. K. Čiurlionio ir kurie du – tinka B. Kutavičiaus muzikai? Pažymėkite po du atsakymus ties atitinkamu kūrinio pavadinimu.

1. Mikalojus Konstantinas Čiurlionis Kvartetas c-moll	2. Bronius Kutavičius Kvartetas „Anno cum tettigonia“

- A** Klasikinio stiliaus
- B** Modernistinio stiliaus
- C** Ryški dermė, harmonija
- D** Repetityvinio minimalizmo technika

Taškai (0–4)

3. Kas yra lietuviško styginių kvarteto pradininkas?

- A** Juozas Gruodis **C** Mikalojus Konstantinas Čiurlionis
- B** Vincas Kudirka **D** Martynas Mažvydas

(1 taškas)

4. Broniaus Kutavičiaus, kaip ir daugelio lietuvių kompozitorių, kūrybai turėjo įtakos M. K. Čiurlionis. 1975 m. Bronius Kutavičius sukūrė vieną ryškiausių lietuvių šiuolaikinės muzikos kūrinių (skirtą 100-osioms M. K. Čiurlionio gimimo metinėms), kuriame panaudojo Čiurlionio pamėgtos dainos „Beauštanti aušrelė“ melodiją. Kaip vadinamas šis B. Kutavičiaus kūrinys?

- A „Dramatinės freskos“
- B „Dzūkiškos variacijos“
- C „Žvaigždžių sonata“
- D „Lietuviškasis rondo“

(1 taškas)

5. Kokia yra tradicinė styginių kvarteto sudėtis?

A	B	C
I smuikas	smuikas	smuikas
II smuikas	altas	altas
altas	violončelė	violončelė
violončelė	kontrabosas	arfa

(1 taškas)

<i>Taškų suma už 5 užduotį (0–13)</i>			
---------------------------------------	--	--	--

6 užduotis

Susipažinkite su užduotimi (skiriama 1 min.).

Netrukus skambės Ž. Bizė operos „Karmen“ ištrauka (su 10 sek. pauze). Jai nuskambėjus antrą kartą, dar bus skiriamos 4 min. užduočiai baigti.

1.1. Pasiklausę muzikos ištraukos, pažymėkite teiginius, labiausiai tinkančius šiai muzikai.

- A Muzika lyriška ir poetiška, nuoseklus ištisinio vystymo, su banguojančia siaurame diapazone melodijos linija.
- B Muzika kontrastuojančių epizodų (lėto ir greito), išraiškingo šokinio charakterio, imituojanti liaudies instrumentų griežimą, akcentuotos sinkopinės ritmikos.
- C Muzikoje ostinatinis taškuotas ritmas primena didingą šokį-eiseną. Melodija chromatiškai „šliaužia“ žemyn, tarsi mėgaudamasi besikeičiančia laisva ritmika.

(2 taškai)

1.2. Atpažinkite ir pažymėkite skambėjusios muzikos fragmentą.

A $\text{♩} = 128$

B

C

(2 taškai)

2.1. Skambėjusiame muzikos pavyzdyje girdėjote ispanų liaudies šokio atgarsius. Koks tai šokis?

- A Polka
- B Mazurka
- C Čardašas
- D Habanera

(2 taškai)

2.2. Kurio iš minimų žanrų ir stilių formavimuisi įtakos turėjo dviejų tautų kultūrų sintezė?

- A Keltų baladėms
- B Ispanų flamenkui
- C Vengrų verbunkošui
- D Rusų buitiniam romansui

(2 taškai)

3. Kuriuose paveikslėliuose matote tipiškus ispanų instrumentus?

A

B

C

D

E

Taškai (0–2)

--	--	--	--

4. Pažymėkite kūrinį, kuriame atpažįstame ispanų muzikos stiliškumą.

- A Džakomas Pučinis. „Madam Bateriai“
- B Morisas Ravelis. „Bolero“
- C Džordžas Geršvinas. „Žydroji rapsodija“
- D Modestas Musorgskis. „Parodos paveikslėliai“
- E Imrė Kalmanas. „Čardašo karalienė“

(2 taškai)

Taškų suma už 6 užduotį (0–12)

--	--	--	--

II. MUZIKINIO RAŠTINGUMO TESTAS

Susipažinkite su užduotimi (skiriama 1 min.).

Netrukus skambės fortepijoninio kūrinio fragmentas (du kartus su 10 sek. pauze). Jam nuskambėjus antrą kartą, likęs laikas bus skirtas rašto darbui.

1.1. Kuriame pavyzdyje (A, B ar C) užrašyta skambėjusi muzika?

A

Presto

B

Adagio

C

Allegro

(4 taškai)

1.2. Kurios **dvi** muzikinės sąvokos **nesusijusios** su **ką tik girdėta** muzika?

- A fortissimo
- B staccato
- C legato
- D sinkopės

Taškai (0–2)			
--------------	--	--	--

1.3. Iš kiekvienos skilties išbraukite **po vieną sąvoką**, kurios **nėra** nė viename natų pavyzdyje (A, B ir C).

(1)	(2)	(3)
Labai greitai	Garsiai	Lygos
Vidutiniškai	Tyliai	Kartojimo ženklas
Greitai	Labai tyliai	Ketvirtinė pauzė
Lėtai, ramiai	Garsinant	Triolės

Taškai (0–6)			
--------------	--	--	--

2. Pateiktuose natų pavyzdžiuose (žr. 1.1, A, B ir C) nepažymėtas metras. Užrašykite kiekvieno pavyzdžio metrą vertikaliai į langelius, pvz.,

2 4

A

B

C

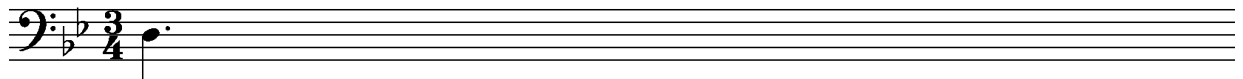
Taškai (0–6)			
--------------	--	--	--

3. Pateiktą melodiją suskirstykite taktais.

(2 taškai)

4. Melodiją užrašykite boso raktu.

Taškai (0–8)

--	--	--	--

5. Suraskite **dvi neteisingas** muzikinių sąvokų poras:

- A Tempas – *sforzando*
- B Dinamika – *piano*
- C Štrichai – *Vivo*
- D Metras – dvi ketvirtinės

Taškai (0–2)

--	--	--

Taškų suma už muzikinio raštingumo testą (0–30)

--	--	--

TESTŲ VERTINIMAS

Užduotys	Maksimalus taškų skaičius	Vertintojų skirti taškai		
		I	II	III
I. Muzikinės kultūros pažinimo testas				
1 uždutis	10			
2 uždutis	11			
3 uždutis	13			
4 uždutis	11			
5 uždutis	13			
6 uždutis	12			
Taškų suma už muzikinės kultūros pažinimo testą	70			
II. Muzikinio raštingumo testas				
Taškų suma už muzikinio raštingumo testą	30			
Taškų suma	100			